

Leden van de Gemeenteraad van de
gemeente Alphen aan den Rijn

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaandenrijn.nl
Website: www.alphenaandenrijn.nl

Zaaknummer
3528048

Datum
28 januari 2025

Contactpersoon
H.W.M. Wolf

Team Maatschappelijke Ontwikkeling

Onderwerp
Update en eindrapportage Bestuurlijke Taskforce
fundamentele keuzes voor de gespecialiseerde jeugdhulp in
Holland Rijnland

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de ontwikkelingen in de jeugdhulpregio Holland Rijnland. De gemeente Alphen aan den Rijn neemt een beperkt onderdeel af van de regionale ingekochte Jeugdhulp, te weten de Jeugdbescherming- en jeugdreclassering, Jeugdhulpplus (gesloten jeugdhulp) en de 24 uren beschikbaarheid van de crisisdienst. De ontwikkelingen die in deze brief zijn geschetst hebben, om bovengenoemde reden, betrekking op het beperkte deel dat Alphen aan den Rijn inkoopt in dit regioverband. In mei, juli en december 2024 bent u geïnformeerd over het verloop van het onderzoek. In deze raadsbrief wordt u geïnformeerd over de eindrapportage van het onderzoeksbureau KokxDeVoogd (KDV) en de keuzes voor de toekomst die de colleges van de gemeenten in de regio Holland Rijnland op basis hiervan hebben gemaakt.

Eindrapportage en advies KokxDeVoogd (KDV)

Realiteitszin is belangrijk. Overal in Nederland staat de jeugdhulp onder druk. Vaak deels veroorzaakt door maatschappelijke ontwikkelingen die buiten de jeugdhulp liggen. Onze regio wijkt daarin niet af. KDV laat zien dat, alhoewel de kosten de afgelopen jaren fors gestegen zijn, onze regio er financieel allerminst bovenuit steekt. Wel is het aantal kinderen in specialistische hulp bovengemiddeld hoog. Een belangrijke constatering. Ook gaat er al veel goed, zoals de stappen die gezet zijn om onderwijs-jeugd meer te verbinden, en de snelle doorontwikkeling bij de Service Organisatie Zorg (SOZ).

Eindrapportage KDV

Er is in de eindrapportage door KDV een zorgvuldige analyse gemaakt van de huidige situatie waarbij 17 knelpunten zijn geconstateerd. Verder zijn er 5 bestuurlijke uitgangspunten geformuleerd:

- 1: Handelen binnen wettelijke kaders
- 2: Demarcatie (grenzen afbakenen) en eigenaarschap
- 3: Financiële voorspelbaarheid en beheersbaarheid
- 4: Beleidsambities en financieel stelsel in harmonie
- 5: Koersvast betekent kunnen anticiperen.

Deze bestuurlijke uitgangspunten drukken de bestuurlijke wens uit, waar het jeugdhulpstelsel minstens aan moet voldoen in de toekomst, en ze vormen de kaders voor de vier concrete maatregelenpakketten die in de eindrapportage zijn uitgewerkt.

Het rapport laat zien dat we slimmer en efficiënter kunnen samenwerken in onze regio en door gerichte keuzes meer grip op de kosten kunnen krijgen. Dit vraagt om tijd en doorzettingsvermogen, met als doel de kostenstijging te stoppen, zonder dat jeugdigen de zorg missen die ze nodig hebben.

Advies van KDV aan bestuurders

KDV richt haar advies op een robuuste en gefaseerde transformatie van het jeugdhulpstelsel in de regio Holland Rijnland. KDV adviseert daarom het integraal doorvoeren van maatregelenpakket 1, met een dakpansgewijze start van geselecteerde elementen uit pakket 2. Pakket 4 en de meeste maatregelen in pakket 3 ziet KDV als langetermijnperspectief dat pas overwogen zou moeten worden na borging van de eerste twee pakketten. Cruciaal is dat maatregelen in samenhang worden uitgevoerd, zodat geen nieuwe knelpunten ontstaan. Om voortgang te boeken en direct impact te realiseren kunnen enkele concrete maatregelen zonder de samenhang van de maatregelenpakketten te verstoren, eerder worden doorgevoerd. Dit kan alleen met een goede voorbereiding, anders loopt Holland Rijnland het risico op incomplete implementatie of nieuwe systeemfouten.

Keuzes portefeuillehoudersoverleg jeugd (PHO)

In het licht van bovenstaande adviseert het PHO Jeugd de colleges om nu te gaan voor:

- Maatregelenpakket 1 Stabiliseren en versterken basis: hier gaat het om verstevigen van de tot nu toe opgebouwde basis van het regionale jeugdhulpstelsel, zodat daarop voortbordurend verdere vernieuwing kan plaatsvinden. Het betreft veelal maatregelen met betrekking tot de interne organisatie. Elementen zijn onder andere:
 - Versterken regionale governance door heldere mandaten en taakverdelingen;
 - Inrichten compact beleidsteam specialistische jeugdhulp dat 100% voor de regio werkt;
 - Actualiseren van de regiovisie en gemeentelijke verordeningen om een heldere koers en consistentie in de uitvoering te waarborgen.

- Maatregelenpakket 2 Lokale kracht: hierin gaat het om versterking van de kracht van de lokale teams via maatregelen zoals:
 - Verbeteren casusregie, werken met lichte vorm van beschikkingen;
 - Versterken samenhang lokaal & regionaal, uniforme opdracht, expertise-eisen;
 - Investeren op grotendeels afbouwen van de BBR binnen een termijn van twee jaar;
 - Nadere afspraken rol externe verwijzers (huisartsen, gecertificeerde instellingen);
 - 13 uniforme verordeningen (afbakening reikwijdte Jeugdwet);
 - Invoeren toezicht & handhaving, ontwikkelen handhavingskader, controleren.
- Programmadirecteur: deze maatregel zorgt ervoor dat de verantwoordelijkheid voor het opstellen en uitvoeren van het regionale programmaplan jeugd meteen vanaf de implementatie eenduidiger is belegd bij een nieuw aan te stellen regionaal werkende programmadirecteur.
- Maatregelenpakketten 3 en 4: het PHO laat deze maatregelenpakketten frequent op de eigen agenda terugkomen, maar gaat hier voorlopig niet actief mee aan de slag.

Vervolgproces

De colleges hebben ingestemd met het advies van het PHO jeugd en besloten tot het uitvoeren van de maatregelenpakketten 1 en 2 en de maatregel aanstellen programmadirecteur uit maatregelenpakket 3. De colleges zullen de financiële consequenties van besluiten verwerken in de P&C-stukken.

De gemaakte keuzes gaan over 'wat' er anders moet. Een volgende stap is 'hoe' dat vorm te geven. Daarvoor zal een regionaal implementatieplan worden opgesteld. Daarin zal helder gemaakt worden waar het om raadsbevoegdheden gaat en besluitvorming daarover volgt als de betreffende producten gereed zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het aanscherpen van de regionale visie, of het aanpassen van de verordening jeugd. Ook worden in het implementatieplan de reeds lopende activiteiten meegenomen, zodat we straks werken met één integraal regionaal implementatieplan. Wij zullen u t.z.t. over de planning informeren.

De te benoemen regionale programmadirecteur is de regisseur. Deze rol heeft samen met het regionale programmateam nadrukkelijk ook de verantwoordelijkheid om onze partners te betrekken bij de implementatie. Want het bereiken van verbeteringen in het jeugdhulpstelsel kan alleen door goede samenwerking met onze lokale teams, cliëntenadvies-organisaties, zorgaanbieders, huisartsen, jeugdbescherming, onderwijs en welzijnsorganisaties.

De bestuurlijke Taskforce zal de implementatie blijven aansturen, begeleiden en ondersteunen.

Structureel verbeteren vraagt structureel tijd

Er zijn geen 'quick fixes'. Dit beeld wordt nogmaals bevestigd door het grondige onderzoek dat door KDV is uitgevoerd. Het jeugdhulpstelsel veranderen vraagt om een lange adem, en om koersvastheid. KDV benadrukt het belang van het verstevigen van de lokale basis, en vooral de

teams. Nu staan onze teams, niet geheel verrassend, zwaar onder druk. KDV geeft ons veel instrumenten om stap voor stap aan de slag te gaan met het robuuster maken van onze teams. Een geduldig proces, met enkele maatregelen die we vandaag al kunnen implementeren. Alhoewel het verleidelijk is om in de val te trappen uitspraken te doen over wanneer en in welke mate onze inspanningen tot exact welke resultaat leiden, zal de praktijk weerbarstig zijn. Zorg is immers geen exacte wetenschap, maar mensenwerk. KDV biedt ons wel perspectief. Indien we er in slagen rust te brengen in de lokale teams enerzijds, zodat zij casusregie kunnen voeren en beter kunnen afstemmen met andere verwijzers, en anderzijds, als wij met onze aanbieders stappen zetten op strategisch partnerschap, brengen wij rust in het systeem, met betere zorg voor onze kinderen, en lagere kosten tot gevolg. Daarvoor zijn koersvast blijven en de rust bewaren kritische randvoorwaarden. Voor beide is gedurfd leiderschap nodig.

Wat betekent dit voor Alphen aan den Rijn

Zoals vaker benoemd neemt Alphen aan den Rijn maar een beperkt deel van de inkoop van specialistische jeugdhulp af in de regio. Het continueren van een fijne en constructieve samenwerking is hierbij belangrijk. Echter zullen veel maatregelen niet voor Alphen aan den Rijn van toepassing zijn of gevolgen hebben. Daarbij zien we ook overlap in een aantal zaken die in de regio ingevoerd gaan worden, waar Alphen al op voorloopt. Het invoeren van casusregie is hier een goed voorbeeld van. In de maatregelenpakketten die nu worden ingevoerd is het uniformeren van de verordening onderdeel van de implementatie. Vooralsnog zal Alphen aan den Rijn hierin niet deelnemen, gezien de beperkte deelname in de regio. De verwachting blijft daarom dat de gezinnen in Alphen aan den Rijn geen veranderingen zullen ervaren met de maatregelen die geïmplementeerd zullen worden. Mocht dit op enig moment veranderen, zult u hiervan door ons op de hoogte worden gebracht.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,
de secretaris,

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

de burgemeester,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel